

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

272. Meddelelse. 31. Marts 1938.

A. Forsøgsresultater.

Forsøg med Stammer af Kaalroer, 1934—1937.

I Aarene 1934—37 er der paa Statens Forsøgsstationer gennemført en 8. Serie Stammeforsøg med 18 danske Kaalroestammer af Sorterne: Bangholm, Shepherd og Wilhelmsburger. Til Sammenligning har der været medtaget tre udenlandske Prøver, nemlig fra Sverige: Bangholm, Hammenhøg, og Gul svensk, Bäckadal, samt fra Letland: Hvidkødet rødhovedet. I Tilslutning til Dyrkningsforsøgene er der udført Forsøg med Opbevaring af Stammerne indtil midt i Marts. En særlig Forsøgsrække er gennemført paa stærkt kaalbroksmittet Jord.

Efter Hovedforsøgene har 7 danske Stammer opnaaet Anerkendelse i 1. Klasse og betegnes efter Forsøgsserien med Romertal VIII. Af de øvrige Stammer, som har deltaget i alle fire Aars Forsøg, er 4 sat i 2. Klasse og 3 i 3. Klasse. Stammerne anføres nedenfor i Rækkefølge efter Tørstofudbytte af Roer i Gennemsnit for alle Forsøg:

Nr.	1. Klasse	hkg pr. ha:			pCt. Tørstof i Roen
		Tørstof	Rod	Top	
1.	Wilhelmsburger, Hunsballe VIII.....	81.8	697	76	11.7
2.	» , Øtofte VIII & C.....	81.4	732	72	11.1
3.	Bangholm, Hinderupgaard VIII.....	80.9	715	100	11.3
4.	» , Wiboltt VIII.....	80.9	676	94	12.0
5.	Wilhelmsburger, »ASCO« VIII.....	80.3	714	76	11.2
6.	Bangholm, Øtofte VIII.....	79.5	632	88	12.6
7.	» , Hunsballe VIII.....	78.7	696	85	11.3
	2. Klasse				
8.	Bangholm, Studstofte.....	78.4	586	99	13.4
9.	» , Olsgaard.....	78.0	733	88	10.6
10.	» , Wiboltt.....	77.2	626	97	12.3
11.	» , Pajbjerg.....	75.6	676	97	11.2
	3. Klasse				
16.	Bangholm, Hammenhøg.....	75.4	616	87	12.2
17.	Hvidkødet rødhovedet (Kerteminde) ..	74.2	632	119	11.7
20.	Gul svensk, Bäckadal.....	71.9	594	98	12.1

I de fire Forsøgsaar, hvor Somrene har været forholdsvis varme og med ret lange, tørre Perioder, er Toppen, især paa Bangholm, ofte blevet skadet ved Angreb af Kaallus, medens Wilhelmsburger — ligesom i 1921 — blev mindre ødelagt, hvilket har været medvirkende til, at Wilhelmsburger har klaret sig bedre i Forhold til Bangholm end i de to foregaaende Forsøgsserier.

1. *Wilhelmsburger, Hunsballe VIII.* Ejer: Jens Hvidberg, Hunsballe, Struer. Forhandler A/S Hunsballe, Holstebro.

Stammen er udvalgt ved Familieavl, begyndt i 1922 af Wilhelmsburger, Øtofte. Den gav middelstort Roendbytte, 697 hkg pr. ha, med

godt middelhøjt Tørstofindhold, 11.7 pCt. I Gennemsnit for alle Forsøg kommer Stammen højest i Tørstofudbytte, 81.8 hkg pr. ha. Topudbyttet er lille, 76 hkg. Roen er ret ensartet, noget grenet, men letoptagelig. De fleste er kugleformede, en Del kegleformede, enkelte Ovale og Fladrunde. Stammen er modstandsdygtig mod Kaalbroksvamp, og ved Opbevaring til om Foraaret har den haft lille Tørstofsvind.

2. *Wilhelmsburger, Øtofte VIII & C.* Ejer: Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

Stammen gav større Roedudbytte, 732 hkg, med lavere Tørstofindhold, 11.1 pCt., end de øvrige 1. Klasses Stammer og mindst Topudbytte, 72 hkg. Roen, der har ret kort Hals, er meget ensartet, noget grenet, men ret letoptagelig. Kugleformen er overvejende, ret faa Kegle og kun enkelte Ovale og Fladrunde. Stammen gav ret mange flerhalsede Roer. Den er meget modstandsdygtig mod Kaalbroksvamp og har haft lille Tørstofsvind ved Opbevaring til om Foraaret.

3. *Bangholm, Hinderupgaard VIII.* Ejer: A/S L. Dæhnfeldt, Odense.

Roedudbyttet er noget over Middel og Tørstofindholdet lidt under Middel. Topudbyttet er større end for de øvrige 1. Klasses Stammer, 100 hkg. Roen er meget ensartet, ret glat, meget letoptagelig og har kort Hals. Kugleformen er helt overvejende, og kun faa er kegle- eller ovalformede. Stammen gav lidt flere Roer med Tørforraadnelse, og ved Opbevaring til om Foraaret har den haft større Tørstofsvind end de øvrige 1. Klasses Stammer.

4. *Bangholm, Wibolt VIII.* Ejer: A. P. Lunden, Dyrehavegaard, Kolding.

Stammen er tiltrukket af Bangholm, Wibolt, ved Familieavl siden 1925. Den gav noget under middel Roedudbytte med ret højt Tørstofindhold og ret stort Topudbytte. Roen er ensartet, ret glat og ret letoptagelig. De fleste er kugleformede, nogle ovale og kegleformede. Ved Opbevaring til om Foraaret har den haft ret stort Tørstofsvind.

5. *Wilhelmsburger, »ASCO« VIII.* Ejer: A/S Chr. Olsen, Odense.

Stammen er tiltrukket ved Masseudvalg siden 1926 efter Frø fra Tyskland. Den gav noget over middel Roedudbytte med lidt under middel Tørstofindhold og lille Topudbytte. Roen er ret ensartet, noget grenet, men letoptagelig. De fleste er kugleformede, nogle kegleformede, enkelte Ovale og Fladrunde. Stammen er modstandsdygtig mod Kaalbroksvamp, og Tørstofsvindet ved Opbevaring til om Foraaret er lille.

6. *Bangholm, Øtofte VIII.* Ejer: Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

Af de 1. Klasses Stammer gav Stammen lavest Roedudbytte, 632 hkg, med højest Tørstofindhold, 12.6 pCt., og middelhøjt Topudbytte. Roen er meget ensartet, ret glat og letoptagelig. De fleste Roer er kort ovaltil kugleformede og nogle kegleformede. Ved Opbevaring til om Foraaret har Stammen haft mindre Tørstofsvind end de øvrige Stammer.

7. *Bangholm, Hunsballe VIII.* Ejer: Pajbjergfonden, Børkop.

Stammen gav middelstort Roedudbytte med lidt under middelhøjt Tørstofindhold og middel Topudbytte. Frøet til Forsøgene har haft ret lav Spireevne. Roen, der er særdeles ensartet, har ret kort Hals, er glat og letoptagelig. Formen varierer lidt mellem Kugle og kort Ovale, og kun faa er tilspidsede mod Rodenden. Ved Opbevaring til om Foraaret har Stammen haft lille Tørstofsvind.

Forsøg paa stærkt kaalbroksmittet Jord.

I disse Forsøg er saavel Udbyttet som Antallet af sunde og syge Roer bestemt hver for sig. De 5 mest modstandsdygtige Stammer

samt Nr. 8 og 3 anføres nedenfor i Rækkefølge efter Tørstofudbytte og Modstandsevne paa stærkt kaalbroksmittet Jord.

Nr.	Tørstof	Roer	Udbytte i			øde- lagte
			hkg pr. ha:	ikke an- grebne	svagt an- grebne	
17. Hvidk. rødh. (Kerteminde)	47.7	388	23	48	18	11
2. Wilhelmsb., Øtofte VIII & C.	42.2	366	8	54	25	13
20. Gul svensk, Bäckadal	38.8	320	9	47	26	18
5. Wilhelmsb., »ASCO« VIII.	37.1	328	4	46	35	15
1. » , Hunsballe VIII	36.8	314	7	45	30	18
8. Bangholm, Studstofte	31.2	243	4	37	29	30
3. » , Hinderupgaard VIII	23.1	219	2	27	28	43

Til Navnet paa Nr. 2 er tilføjet Bogstav C, som angiver, at Stammen har vist sig meget kaalbrokfast i Forsøgene paa stærkt kaalbroksmittet Jord i 1934—37.

17. *Hvidkødet rødhovedet (Kerteminde)*, er modtaget fra A/S Dansk Frøkultur, Kerteminde, som i 1934 har fremskaffet Frø fra Letland til de to første Aars Forsøg og samtidig begyndt Forædling og Fremavl af Stammen.

Paa stærkt kaalbroksmittet Jord har Stammen vist sig særdeles modstandsdygtig mod Kaalbrokssvamp og givet højest Roe- og Tørstofudbytte. I Hovedforsøgene paa sund Jord er den i 3. Klasse efter Tørstofudbytte. Roedudbyttet er lavt med godt Tørstofindhold. Stammen, der har en meget høj og kraftig Top, blev mindst angrebet af Kaallus og forholdsvis lidt af Krusesyge. Roen er meget uensartet, langt mere grenet, fastsiddende og med længere Hals end de øvrige Stammer. Formen er meget varierende, overvejende Kegle til Kugle og nogle Fladrunde. Stammen gav ret mange flerhalsede. Ved Opbevaring til om Foraaret har den haft lille Tørstofsvind.

2. *Wilhelmsburger, Øtofte VIII & C.*,

der er 1. Klasses Stamme paa sund Jord, er beskrevet foran under Hovedforsøgene. Stammen er meget modstandsdygtig mod Kaalbrokssvamp og gav næsthøjest Tørstofudbytte paa stærkt smittet Jord.

20. *Gul svensk, Bäckadal*, er modtaget fra Ejeren: Karl Bengtsson, Bäckadal, Anderslöv, Sverige.

Stammen, der er modstandsdygtig mod Kaalbrokssvamp, gav væsentlig lavere Tørstofudbytte end Nr. 17 og 2 paa stærkt smittet Jord, og i Hovedforsøgene gav den lavest Tørstofudbytte af samtlige Stammer. Roen, der er grønhovedet, varierer mellem Kugle, Kegle og Fladrunde. Den er meget stærkt grenet og fastsiddende.

5. *Wilhelmsburger, »ASCO« VIII, og 1. Hunsballe VIII,*

der er 1. Klasses Stammer paa sund Jord, er beskrevet foran under Hovedforsøgene. Stammerne er modstandsdygtige mod Kaalbrokssvamp, men gav væsentlig lavere Tørstofudbytte paa stærkt smittet Jord end Nr. 17 og 2.

8. *Bangholm, Studstofte*. Ejer: Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

Stammen, der staar øverst i 2. Klasse paa sund Jord, staar meget under de foran omtalte Stammer i Modstandsevne og Tørstofudbytte paa stærkt kaalbroksmittet Jord.

3. *Bangholm, Hinderupgaard VIII,*

der er 1. Klasses Stamme paa sund Jord, er beskrevet foran under Hovedforsøgene. Paa stærkt smittet Jord gav den kun omkring halvt saa stort et Udbytte som de 2 mest modstandsdygtige Stammer.

Bilag findes paa Bagsiden.

Stammer af Kaalroer 1934—1937.

Nr.	Betegnelse	hkg Tørstof pr. ha	hkg Roer pr. ha	pCt. Tørstof i Roer	hkg Top pr. ha	Antal i pCt.						Karakter							
						Flerhalsede	Afvigende Hoved	Revnede	Tørforraadnelse	Bakteriose	Kaalbrok	0 = slet, 10 = ug			0 = ingen, 10 = mange				Halsens Længde 0 = kort, 10 = lang
												Ensartethed	Glatthed	Letoptage- lighed	Kugle	Kegle	Ovale	Fladrunde	
1. Klasse.																			
1	Wilhelmsburger, Hunsballe VIII	81.8	697	11.7	76	5.8	0.5	1.0	0.8	0.9	0.4	6.0	4.5	6.0	5.3	2.7	1.1	1.3	4.1
2	» , Øtofte VIII & C.	81.4	732	11.1	72	8.6	0.4	0.5	0.8	0.8	0.2	7.0	4.7	5.7	6.0	1.8	1.3	1.2	3.7
3	Bangholm, Hinderupgaard VIII	80.9	715	11.3	100	6.0	0.0	1.4	2.1	1.4	0.9	7.1	5.5	6.3	6.7	1.4	1.6	0.7	3.3
4	» , Wiboltt VIII	80.9	676	12.0	94	4.4	0.1	0.8	1.4	1.0	0.8	6.7	5.4	5.5	5.8	2.2	2.0	0.4	4.0
5	Wilhelmsburger » ASCO« VIII.	80.3	714	11.2	76	6.9	0.1	1.0	1.0	1.0	0.3	6.4	4.5	6.0	5.4	2.0	1.4	1.3	4.3
6	Bangholm, Øtofte VIII	79.5	632	12.6	88	3.4	0.4	0.5	0.9	0.8	0.8	7.0	5.5	6.0	3.3	2.0	4.7	0.1	4.5
7	» , Hunsballe VIII	78.7	696	11.3	85	5.6	0.1	1.5	0.9	0.7	0.9	7.4	5.8	5.9	5.2	1.2	3.7	0.2	3.8
2. Klasse.																			
8	Bangholm, Studstofte	78.4	586	13.4	99	6.1	18.5	0.8	1.6	0.5	0.4	6.1	4.9	5.3	4.1	2.8	3.1	0.2	5.6
9	» , Olsgaard	78.0	733	10.6	88	4.0	0.0	0.9	1.2	1.0	0.9	7.6	5.8	6.3	1.5	1.4	7.5	0.0	5.0
10	» , Wiboltt	77.2	626	12.3	97	4.4	0.3	0.8	2.4	0.5	0.9	6.3	4.9	5.2	5.8	2.3	1.6	0.4	4.6
11	» , Pajbjerg	75.6	676	11.2	97	6.1	0.4	0.6	1.9	1.0	0.7	6.7	5.5	6.5	5.2	1.8	2.9	0.4	5.4
3. Klasse.																			
16	Bangholm, Hammenhøg	75.4	616	12.2	87	5.4	0.2	0.8	1.0	0.6	1.3	6.0	4.8	5.2	5.5	2.2	2.1	0.6	4.9
17	Hvidk. rødth. (Kerteminde)	74.2	632	11.7	119	8.2	1.8	1.4	0.8	0.9	0.2	3.9	2.4	3.6	3.6	4.5	0.6	1.7	6.2
20	Gul svensk, Bäckadal	71.9	594	12.1	98	9.9	1.3	1.1	1.0	0.7	0.4	5.5	3.6	4.6	4.1	3.1	0.1	3.3	5.2